E. SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2007. január 18. [1]

1. A védjegyirányelv [2] 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a lajstromozott védjegy jogosultja bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal.

2. A Cour d'appel de Nancy (Franciaország) (fellebbviteli bíróság) azt kívánja megtudni, hogy az a kereskedő, aki bizonyos áruk vonatkozásában szóvédjegyként lajstromoztatott egy nevet, gyakorolhatja-e e jogot egy másik kereskedővel szemben, aki a jogosult engedélye nélkül ugyanezt a nevet vette fel cégnévként és cégjelzésként azonos áruk forgalmazásának tevékenysége keretében.

3. Az e kérdésre adott választól függően a következő két kérdés, illetve azok bármelyike merülhet fel, bár a kérdést előterjesztő bíróság ezeket nem tette fel kifejezetten.

4. Az első kérdés, amennyiben e helyzetre nem vonatkozik az 5. cikk (1) bekezdése, hogy a nemzeti szabályozás, amely alapján a védjegy jogosultja felléphet az ilyen használat ellen, az irányelv 5. cikkének (5) bekezdése hatálya alá tartozik-e, amely megengedi a tagállamoknak, hogy olyan jogszabályi rendelkezéseket hozzanak, amelyek alapján a jogosult felléphet a megkülönböztetéstől eltérő célokra szolgáló megjelölés használata ellen, feltéve, hogy az ilyen alapos ok nélkül történő használat sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét. Amennyiben nem, alapulhat-e ilyen nemzeti szabályozás az irányelv bármely más rendelkezésén?

5. A második kérdés az, hogy e helyzetet befolyásolja-e azon tény, hogy az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a védjegy jogosultja nem tilthat el mást attól, hogy – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – saját nevét vagy címét használja.

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.) (a továbbiakban: irányelv).

A közösségi szabályozás

6. Az irányelv 5. cikkének a címe: „A védjegyoltalom tartalma". E cikk a következőképpen rendelkezik:

„1. A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ:

a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;

b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez.

2. Bármelyik tagállam előírhatja továbbá, hogy a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki hozzájárulása nélkül gazdasági tevékenység körében a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használ az árujegyzékben szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a védjegy a tagállamban jóhírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét.

3. Az (1) és (2) bekezdésben szabályozott feltételek megvalósulása esetén tilos különösen:

a) a megjelölés elhelyezése az árun vagy csomagolásán;

b) a megjelölést hordozó áru eladásra való felkínálása, forgalomba hozatala, valamint forgalomba hozatal céljából történő raktáron tartása, illetve szolgáltatás felajánlása vagy annak nyújtása a megjelölés alatt;

c) a megjelölést hordozó áruk behozatala vagy kivitele;

d) a megjelölés használata az üzleti iratokon vagy a reklámozásban.

4. Ha valamelyik tagállam jogszabályai szerint a megjelölés használata az (1) bekezdés b) albekezdésében és a (2) bekezdésben szabályozott feltételek megvalósulása esetén az ennek az irányelvnek való megfeleléshez szükséges rendelkezések érintett tagállambeli hatálybalépése előtt nem tiltható meg, a jogosult a kizárólagos használati jog alapján nem léphet fel a megjelölés használatának folytatása ellen.

5. Az (1)–(4) bekezdésekben foglaltak nem érintik a tagállamok olyan jogszabályi rendelkezéseit, amelyek alapján a jogosult felléphet a megkülönböztetéstől eltérő célokra szolgáló megjelölés használata ellen, feltéve, hogy az ilyen megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét."

7. Az irányelv 6. cikkének a címe: „A védjegyoltalom korlátai". E cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – használja,

a) saját nevét vagy címét;

b) az áru vagy a szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, előállítási, illetve teljesítési idejére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó jelzést;

c) a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében."

A nemzeti szabályozás

8. A szellemi tulajdonról szóló francia törvénykönyv L. 713-2. cikkének (a) bekezdése értelmében a védjegy jogosultjának engedélye nélkül tilos „a védjegy többszörözése, használata vagy elhelyezése, még olyan szavak hozzátételével is, mint „formula, módszer, rendszer, utánzat, típus, eljárás", illetve a többszörösített védjegy olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos használata, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal.

9. E törvénykönyv L. 713-3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a közönség tudatában fennállhat az összetévesztés veszélye, tilos a jogosult engedélye nélkül:

a) a védjegy többszörözése, használata vagy elhelyezése, illetve a többszörösített védjegynek a védjegy árujegyzékében szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos használata;

b) a védjegy utánzása, és az utánzott védjegynek a védjegy árujegyzékében szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos használata."

10. Az L. 713-6. cikk a) bekezdése értelmében a megjelölés lajstromozása nem akadálya ugyanezen, vagy ehhez hasonló megjelölés „cégnévként, kereskedelmi névként vagy cégjelzésként történő használatának, amennyiben e használat megelőzi a lajstromozást, illetve valamely másik személy a saját nevét használja jóhiszeműen." Ugyanakkor „amennyiben e használat sérti a jogait, a védjegy jogosultja kérheti annak korlátozását, illetve megtiltását."

11. Az L. 716-1. cikk értelmében a többek között az L. 713-2. és az L. 713-3. cikkben meghatározott tilalmak megsértése a védjegy jogosultjának a védjeggyel kapcsolatos jogainak a megsértése, amelyért a jogsértő a polgári jog szerint felelős.

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

12. Az alapügy tárgya két francia társaság – a Céline SA és a Céline SARL – közötti jogvita. A körülmények az előzetes döntéshozatalra utaló végzés szerint a következők:

13. A Céline SA céget 1928-ban Párizsban alapították és jegyezték be,[3] tevékenységi köre elsősorban ruházati cikkek és kiegészítők gyártása és forgalmazása. A cég 1948-ban lajstromoztatta a „Céline" francia szóvédjegyet, többek között ruházati cikkek és cipők vonatkozásában. E védjegyet azóta mindig megújították, megszakítás nélkül.

3 – A cég saját reklámja szerint a céget Céline Viapiana alapította 1945-ben. A dátumot illető eltérés azonban lényegtelennek tűnik. Mindkét esetben a „Céline" szóvédjegy 1948-as lajstromozása megelőzi a „Céline" kereskedelmi névként való 1950-es nancy-i első bejegyzését, illetve használatát.

14. A Céline SARL céget 1992-ben Nancy-ban alapították és jegyezték be ruházati cikkek és kiegészítők „Céline" nevű, Nancy-ban található üzletekben történő eladására. Az üzlet ugyanazon a helyen, ugyanazon a néven működött 1950 óta, amikor először bejegyezték a helyi cégjegyzékbe. [4]

15. 2003-ban a Céline SA tudomást szerzett a Céline SARL létéről, és üzleti vállalkozásaik hasonlóságáról. [5] A Céline SA a cég- és kereskedelmi nevének engedély nélküli használatával megvalósított védjegybitorlás és tisztességtelen verseny miatt keresetet nyújtott be a Céline SARL ellen. A Céline SA a keresetét kizárólag a „Céline" név Céline SARL jogalany és az általa működtetett üzlet megjelölésére történő használatára alapítja. Nem hivatkozik e név árukon történő elhelyezésére.

16. E keresetnek első fokon helyt adtak. A Céline SARL-t a bíróság a cégnevének és a cégtáblájának a megváltoztatására, valamint a védjegybitorlással és a tisztességtelen versennyel okozott kár Céline SA részére történő megfizetésére kötelezte.

17. A Céline SARL a kérdést előterjesztő bírósághoz fellebbezett, amely megjegyzi, hogy a Robelco-ügyben hozott ítéletében [6] a Bíróság kimondta, hogy egy megjelölés áruk és szolgáltatások megkülönböztetésétől eltérő célokra történő használata esetében a tagállamok határozzák meg azon védjegyjogosult számára biztosított oltalom mértékét és természetét, aki a megjelölés kereskedelmi névként vagy cégnévként történő használatából eredően állítólag sérelmet szenved. A jelen esetben az a kérdés, hogy az oltalom, amelyet a tagállamok az irányelv 5. cikkének (5) bekezdése alapján biztosíthatnak, csak a védjeggyel azonos megjelölés használatára vonatkozik, vagy a hasonló megjelölésére is. A jelen eset körülményei között így marad némi kétség az 5. cikk (1) bekezdése a) pontjának alkalmazhatóságát illetően. Az általános francia ítélkezési gyakorlat szerint jogsértés történik minden olyan esetben, amikor a védjegy megkülönböztető elemeit – bármilyen céllal – reprodukálják.

18. A Cour d'appel következésképpen az alábbi kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„A 89/104/EGK irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely lajstromozott szóvédjegynek az erre nem feljogosított harmadik személy által történő felvétele cégnévként, kereskedelmi névként vagy cégjelzésként azonos áruk

4 – Úgy tűnik, hogy a boltot 1950-ben Grynfogel úr nyitotta, aki azt a lánya, Céline után nevezte el. Az üzlet azóta is családi vállalkozásként működik.

5 – Ezen időpontot a nemzeti eljárásban vitatja a Céline SARL, amely arra hivatkozik, hogy a Céline SA már 1974-ben tudomást szerzett a létéről.

6 – A C-23/01. sz. ügyben 2002. november 21-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-10913. o.) 34. pontja.

forgalmazásának tevékenysége keretében e védjegy gazdasági tevékenység körében történő olyan használatának minősül-e, amelyet a jogosult kizárólagos joga értelmében megtilthat?"

19. A Céline SA, a francia és az olasz kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Bizottság írásbeli és szóbeli észrevételeket terjesztettek a Bíróság elé.

Álláspont

Előzetes megjegyzések

20. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés lényegében arra irányul, hogy egy cégnév, illetve kereskedelmi név[7] felvétele használatnak minősül-e az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében. E megszövegezés két megjegyzést sugalmaz.

21. Először is szükséges lehet bizonyos esetekben különbséget tenni e név hivatalos felvétele és a felvételt követő használat módja között.

22. Másodszor az alapügy az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontja alá tartozhat, és nem az 5. cikk (1) bekezdésének b) pontja alá, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló végzés világosan kifejti, hogy a megjelölés és a védjegy, valamint az érintett áruk kifejezetten azonosak, és nem csupán hasonlóak. Következésképpen nem merül fel a megjelölés és a védjegy közötti összetéveszthetőség kérdése a jelen esetben. E kérdés mindenesetre független annak a kérdésétől, hogy a megjelölés és az áruk közötti kapcsolat e két pont bármelyike értelmében vett használatnak minősül-e.

Az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontja

23. Az irányelv 5. cikkének megfogalmazása – a nyelvi változatok közötti különbségeket is figyelembe véve – finom eltéréseket mutat, azonban ez nem vonhatja el a figyelmünket arról, hogy meglehetősen egyértelműen különbséget tesz a megjelölés kétféle használata között.

7 – A tárgyaláson a francia kormány képviselője megerősítette, hogy a jelen eset szempontjából nincs jogilag releváns különbség a kereskedelmi név (*nom commercial*), amely a kereskedőt azonosítja, és a cégjelzés (*enseigne*) között, amely az üzlethelyiséget azonosítja. A jelen eset tekintetében mindkét fogalomra „kereskedelmi névként" fogok hivatkozni.

24. Egyfelől az (1) és (2) bekezdésben (valamint az ezekre hivatkozó (3) és (4) bekezdésben) árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos használatról van szó. Másfelől az (5) bekezdésben az áruk vagy szolgáltatások megkülönböztetésétől eltérő célokra történő használatról van szó.

25. E szembeállításból kitűnik, amint azt az ítélkezési gyakorlat is megerősíti, [8] hogy az (1)–(4) bekezdés szerinti használat áruk vagy szolgáltatások megkülönböztetésére irányul.

26. A Bíróság még inkább világossá tette e fogalmat az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben, amikor lényegében kimondta, hogy az e rendelkezés által biztosított kizárólagos jog célja az, hogy lehetővé tegye a védjegyjogosult különös jogosulti érdekeinek védelmét, azaz annak biztosítását, hogy a védjegy betölthesse rendeltetését, különösen azt az alapvető funkcióját, hogy a fogyasztók számára garantálja az áru eredét. E jog gyakorlásának következésképpen azokra az esetekre kell korlátozódnia, amikor a megjelölés használata sérti vagy sértheti e funkciókat. A jogosult nem tilthatja meg a használatot, amennyiben az – tekintettel a védjegy funkcióira – nem sértheti a saját jogosulti érdekeit. E jogának kizárólagossága csak e korlátokon belül indokolt. [9]

27. Ezenkívül a védjegyjogosult érdekeit ily módon sérti többek között az a használat, amely azt a benyomást kelti, hogy a gazdasági életben anyagi kapcsolat áll fenn a jogosult és a harmadik személy által eladásra kínált áruk között. E tekintetben meg kell vizsgálni, hogy a célközönség értelmezheti-e úgy a használt megjelölést, mint amely azon vállalkozást jelöli, vagy hivatott jelölni, amelytől az áruk származnak. [10]

28. E tényezők nagyban hozzájárulnak az előterjesztő bíróság által feltett kérdés megválaszolásához – figyelembe véve, hogy az értékelés végtére is ténybeli értékelés, amelyet az adott esetben a tények megállapításában hatáskörrel rendelkező bíróság kell, hogy megtegyen.

29. Amennyiben az alapügy körülményei között a védjegyjogosultnak joga van megtiltani a kifogásolt használatot az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében, meg kell állapítani, hogy a megjelölés használata alkalmas az érintett áruk megkülönböztetésére és sérti a jogosult érdekeit,

8 – Lásd a Bíróság C-63/97. sz. BMW-ügyben 1999. február 23-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-905. o.] 38. pontját.

9 – Lásd a Bíróság C-206/01. sz. Arsenal Football Club ügyben 2002. november 12-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-10273. o.] 51–54. pontját, és a C-245/02. sz. Anheuser-Busch ügyben 2004. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2004., I–10989. o.] 59. pontját.

10 – Lásd a fenti, 9. lábjegyzetben hivatkozott Arsenal Football Club ügyben hozott ítélet 56. és 57. pontját, valamint az Anheuser-Busch ügyben hozott ítélet 60. pontját.

mivel korlátozza védjegyének azon képességét, hogy betöltse alapvető funkcióját, azaz hogy a fogyasztók számára garantálja a saját árui eredét. Ez a helyzet áll fenn, többek között, amikor a szóban forgó használat azt a benyomást kelti, hogy a gazdasági életben anyagi kapcsolat áll fenn a védjegyjogosult és a máshonnan származó áruk között. E tekintetben meg kell vizsgálni, hogy a célközönség értelmezheti-e úgy a használt megjelölést, mint amely az áruk származását jelöli, vagy hivatott jelölni.

30. Az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját illetően a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a közönség tudatában fennálló összetévesztés veszélyét átfogóan kell értékelni, figyelembe véve az ügy valamennyi releváns tényezőjét. [11] A tizedik preambulumbekezdés ezenkívül megállapítja, hogy az összetéveszthetőség értékelése számos tényezőtől függ, különösen a védjegy piaci ismertségétől, attól a képzettársítástól, amelyet a használt vagy a védjegyként lajstromozott megjelölés előidéz, valamint a védjegy és a megjelölés közötti, valamint a velük megjelölt áruk vagy szolgáltatások közötti hasonlóság mértékétől.

31. Bár, amint már említettem, az 5. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti összetéveszthetőség értékelése eltér attól az értékeléstől, amelyet a 29. pontban vázoltam fel az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjára tekintettel, világosnak tűnik, hogy ugyanaz az átfogó szemlélet szükséges mindkét esetben. Ruiz-Jarabo főtanácsnok az Arsenal Football Club ügyre vonatkozó indítványában [12] az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontja szempontjából figyelembe veendő tényezők listájára hivatkozik, amely a tizedik preambulumbekezdés felsorolására emlékeztet: említi az áruk és szolgáltatások természetét, azoknak a helyzetét, akiknek szánják őket, a piac szerkezetét és a védjegyjogosult piaci helyzetét. Mindezen elemek vizsgálata nem tartozik a Bíróság hatáskörébe, mivel ténybeli értékelés, amely a nemzeti bíróság kizárólagos hatásköre.

32. Hozzátenném – és ebben egyetértek az olasz kormány beadványával –, hogy az értékelésnek objektívnak kell lennie, és nem függhet a megjelölés használójának szándékától.

33. Bár a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata, hogy a szükséges ténybeli értékelést elvégezze a Bíróság ítélkezési gyakorlatának fényében, néhány további megjegyzés a kérdést előterjesztő bíróság számára kiegészítő iránymutatást nyújthat.

11 – Lásd például a Bíróság C-251/95. sz. SABEL-ügyben 1997. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-6191. o.] 22. pontját; a C-342/97. sz. Lloyd Schuhfabrik Meyer ügyben 1999. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3819. o.] 18. pontját, a C-425/98. sz. Marca Mode ügyben 2000. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-4861. o.] 40. pontját, valamint a C-120/04. sz. Medion-ügyben 2005. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-8551. o.] 27. pontját.

12 – A 9. lábjegyzetben hivatkozott ügy indítványának 53. pontja.

34. A tárgyaláson úgy tűnt, hogy egyetértés volt arra vonatkozóan, hogy az alapügyben szóban forgó használat – azaz egy cég- és/vagy kereskedelmi név felvétele és használata – az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének értelmében „használatnak" minősülhet, azonban nem minden esetben minősül szükségszerűen és automatikusan annak. Ezzel egyetértek.

35. A cégnév használata nem szükségszerűen a vállalkozás által a „gazdasági tevékenység körében" kínált „árukkal, illetve szolgáltatásokkal" kapcsolatos. A használata korlátozódhat a hivatalosabb körülményekre, míg a vállalkozás egy vagy több másik néven folytat kereskedelmi tevékenységet. Még a cégnév árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban való, gazdasági tevékenység körében történő használata sem feltétlenül áruk, illetve szolgáltatások megkülönböztetésére, származásuk jelölésére szolgál, illetve kelti azt a benyomást, hogy a gazdasági életben anyagi kapcsolat áll fenn az azonos vagy hasonló védjegy jogosultjával. A tárgyaláson az Egyesült Királyság példaként cégnéven kiállított, de más márkanévvel, illetve kereskedelmi névvel azonosított áruk eladásáról szóló számlát mutatott be. *A fortiori* egy cégnév bármiféle használatot megelőző puszta felvétele (bejegyzése) – ami a nemzeti bíróság által megfogalmazott kérdésnek a tárgya – általában nem tartozik az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének hatálya alá.

36. Másfelől valószínűtlennek tűnik, hogy egy kereskedelmi név felvételét nem követi gazdasági tevékenység körében történő használat. A használat módja mindazonáltal – az összes körülmény függvényében – nem mindig az áruk vagy szolgáltatások megkülönböztetésére, származásuk jelölésére szolgál, illetve nem kelti azt a benyomást, hogy a gazdasági életben anyagi kapcsolat áll fenn az azonos vagy hasonló védjegy jogosultjával.

37. E tekintetben kiemelném, hogy az 5. cikk (1) és (2) bekezdése alapján megtiltható magatartásoknak az 5. cikk (3) bekezdésében található nem kimerítő listája nem vonja maga után azt, hogy e magatartás valamennyi esete mindig a lehetséges tilalom alá esik. Mindig meg kell bizonyosodni arról, hogy az adott magatartás megfelel-e a fenti 29. pontban kifejtett értékelési szempontoknak.

38. Ennélfogva a nemzeti bíróság által megfogalmazott kérdésre adandó válasz az kell, hogy legyen, hogy egy cég-, illetve kereskedelmi név puszta felvétele általában nem tekinthető az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében vett használatnak, e név gazdasági tevékenység körében történő későbbi használatát a hatáskörrel rendelkező bíróságnak kell értékelnie az adott ügy tényei alapján, a fenti 29. pontban kifejtett szempontok fényében, annak érdekében, hogy

meghatározza, hogy az árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos használatnak minősül-e e rendelkezés értelmében.

39. Azonban e válaszon kívül számos további megfontolás segítheti a nemzeti bíróságot az elé terjesztett jogvita eldöntésében. Az Egyesült Királyság csakugyan kért további iránymutatást bizonyos, a tárgyaláson megvitatott szempontokat illetően, és a tény, hogy az ügyet a nagytanács elé utalták, már magában azt jelzi, hogy további elemzés szükséges.

41. Ugyanakkor helytállóan alapulhat az 5. cikk (5) bekezdésén, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy oltalmat biztosítsanak egy megjelölés áruk, illetve szolgáltatások „megkülönböztetés[é]től eltérő célokra szolgáló" használata ellen – amint azt a Bíróság is megerősítette a Robelco-ügyben hozott ítéletében, amelyre a Cour d'appel hivatkozik [13]. Amennyiben ez a helyzet, emlékezni kell arra, hogy az 5. cikk (5) bekezdésére csak akkor lehet hivatkozni, ha a megjelölés használata alapos ok nélküli, és sérti vagy tisztességtelenül kihasználja a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét. Az értékelés itt ismét ténybeli, és a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság által végzendő.

Más, védendő jogalapok

40. Amennyiben a francia szabályozás, amint azt a bíróságok értelmezik, lehetővé teszi a védjegyjogosult számára, hogy megtiltsa valamely cég-, illetve kereskedelmi név használatát olyan körülmények között, amelyek nem szolgálnak áruk, illetve szolgáltatások megkülönböztetésére, származásuk jelölésére, illetve nem keltik azt a benyomást, hogy a gazdasági életben anyagi kapcsolat áll fenn a védjegy jogosultjával, illetve nem sértik más módon az érdekeit, tekintettel a védjegy funkcióira, e szabályozás nem alapulhat helytállóan az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésén.

42. Ezenfelül az irányelv hatodik preambulumbekezdése kimondja, hogy nem zárja ki a védjegyjogon kívüli – például a tisztességtelen versenyre, a polgári jogi felelősségre vagy a fogyasztóvédelemre vonatkozó – tagállami jogszabályi rendelkezések védjegyekre történő alkalmazását. A tisztességtelen versenyre vonatkozó nemzeti jog nyilvánvalóan biztosíthat olyan jogokat a védjegyjogosult számára, mint amilyeneket a Céline SA kíván gyakorolni az alapügyben. A cégbejegyzésre vonatkozó szabályozás szintén korlátozhatja a lajstromozható nevek típusait, kizárva többek között azokat, amelyek valamely már létező védjeggyel azonosak, illetve ahhoz hasonlók.

13 – Lásd a fenti 17. pontot.

43. Emlékeztetni kell arra ugyanakkor, hogy azon rendelkezések közül, amelyekre a Céline SA támaszkodni kíván, a nemzeti bíróság kérdése a védjegyjog olyan területére szorítkozik, amelyeket az irányelv 5. cikke (1) bekezdése teljes mértékben harmonizált. [14] E harmonizációra tekintettel az ilyen rendelkezések csak akkor jogszerűek, ha megfelelnek az 5. cikk (1) bekezdésének.

A 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja

44. Amennyiben a Céline SA által gyakorolni kívánt jog a védjegyjogból, illetve a védjegyjogosulti helyzetéből következik, nem hagyható figyelmen kívül az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában található korlátozás, amely szerint a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében használja saját nevét vagy címét, amennyiben ez összhangban van az üzleti tisztesség követelményeivel.

45. A Céline SA meg kívánja tiltani a Céline SARL-nak ez utóbbi saját cég-, és kereskedelmi nevének használatát. Egyetértek az Egyesült Királyság Kormányával abban, hogy az olyan elemeket, mint a „SARL", amely csupán a jogi személy egy adott formáját jelöli, figyelmen kívül kell hagyni. A Bíróság egyébként kimondta, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja nem korlátozódik csupán a természetes személyek nevére [15].

46. Nem értek ugyanakkor egyet az olasz kormány tárgyaláson benyújtott beadványával, amely szerint a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja nem teszi lehetővé más számára, hogy gazdasági tevékenysége körében a nevét használja áruk, illetve szolgáltatások megkülönböztetésére, amennyiben e név és a bejegyzett védjegy, vagy az érintett áruk, illetve szolgáltatások között azonosság, vagy hasonlóság áll fent, azaz az 5. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott körülmények között.

47. Épp ellenkezőleg, mivel a védjegyjogosult azon jogát, hogy megtilthat bizonyos magatartásokat, lényegében ez utóbbi rendelkezések határozzák meg, a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjában található korlátozás az így meghatározott jogokat kell, hogy érintse. Egyébként a korlátozás legfeljebb csak az 5. cikk (2) és (5) bekezdésében meghatározott lehetséges jogokat érintené. A rendelkezések megfogalmazása és szerkezete azonban világossá teszi, hogy a 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott korlátozás az egész 5. cikket érinti. A

14 – Lásd például a 9. lábjegyzetben hivatkozott Arsenal Football Club ügyben hozott ítélet 43–45. pontját.

15 – Lásd a 9. lábjegyzetben hivatkozott Anheuser-Busch ügyben hozott ítélet 77–80. pontját. Mivel az irányelv nem tartalmaz korlátozást arra nézve, hogy milyen típusú név használható, a nemzeti szabályozás nem értelmezhető oly módon, hogy ilyen korlátozást határoz meg.

Bíróság kimondta az Anheuser-Busch ügyben hozott ítéletében [16], hogy egy személy elvileg hivatkozhat a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kivételre annak érdekében, hogy saját kereskedelmi neve jelölésére használhassa a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést, jóllehet az 5. cikk (1) bekezdésének alkalmazási körébe tartozó használatról van szó, amelyet az e rendelkezés által számára biztosított kizárólagos jogok értelmében a védjegyjogosult egyébként megtilthatna.

48. A jelentős kérdés az alapeljárás összefüggésében ugyanakkor az, hogy a „Céline" védjegy Céline SA általi lajstromoztatása után a „Céline" névnek a nancy-i üzlet által (kereskedelmi névként, majd később cégnévként) történő felvétele, majd azt követő, árukkal kapcsolatos használata (amennyiben az ilyen használat megállapítást nyer) összhangban van-e az üzleti tisztesség követelményeivel (amennyiben a nevet a védjegy lajstromozása előtt vették volna fel és használták volna, az „üzleti tisztesség" követelménye természetesen csupán a lajstromozás utáni használatra lenne alkalmazható, és az alkalmazását érintené az egymáshoz viszonyított időzítés).

49. Az értékelés ismét csak ténybeli, a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságnak kell elvégeznie. E Bíróság mindamellett korábban már nyújtott bizonyos iránymutatást arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető üzleti tisztességnek az irányelv 6. cikk (1) bekezdés értelmében, és az Egyesült Királyság a jelen eljárásban külön kérte a Bíróságot, hogy nyújtson részletesebb felvilágosítást. Amennyiben a nagytanács úgy dönt, hogy teljesíti e kérést, a következő észrevételek lehetnek relevánsak.

50. Általánosságban az üzleti tisztesség feltétele a védjegyjogosult jogos érdekében történő tisztességes eljárás kötelezettségét fejezi ki. [17] A nemzeti bíróság feladata az összes releváns körülménynek, többek között annak az átfogó mérlegelése, hogy a nevet vagy más jelzést használó tekinthető-e úgy, mint aki a védjegyjogosulttal szemben tisztességtelen versenyt folytat. [18]

51. A Gillette-ügyben hozott ítéletben [19] az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja összefüggésében a Bíróság kimondta, hogy az ilyen használat különösen akkor nem felel meg az üzleti tisztesség követelményeinek a gazdasági tevékenység körében, ha például:

– a használat módja arra enged következtetni, hogy a használó és a védjegyjogosult között üzleti kapcsolat áll fenn; vagy

16 – A 9. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 81. pontja.

17 – A 8. lábjegyzetben hivatkozott BMW-ügyben hozott ítélet 61. pontja, a C-100/02. sz. Gerolsteiner Brunnen ügyben 2004. január 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-691. o.] 24. pontja, valamint a 9. lábjegyzetében hivatkozott Anheuser-Busch ügyben hozott ítélet 82. pontja.

18 – A 17. lábjegyzetben hivatkozott Gerolsteiner Brunnen ügyben hozott ítélet 26. pontja, és a 9. lábjegyzetben hivatkozott Anheuser-Busch ügyben hozott ítélet 84. pontja.

19 – A C-228/03. sz. a The Gillette Company és a Gillette Group Finland ügyben 2005. március 17-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2337. o.].

– a használat befolyásolja a védjegy értékét azáltal, hogy tisztességtelenül kihasználja a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét; vagy

– a használat rontja vagy becsmérli az említett védjegy hitelét.

52. Ezen iránymutatás nagyban segíti a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy értékelését. Ugyanakkor a Céline SARL az általa használt nevet nem vette fel és nem használta sem kereskedelmi-, sem cégnévként azelőtt, hogy a Céline SA bejegyeztette volna a „Céline" védjegyét.

53. Világosnak tűnik, hogy a tudomásszerzés kérdése döntő ebben az összefüggésben.

54. Általában nem tekinthető úgy, hogy egy személy az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban cselekszik, ha gazdasági tevékenysége körében olyan nevet vesz fel olyan áruk, illetve szolgáltatások megkülönböztetésére, amelyekről tudja, hogy azonosak, vagy hasonlóak azokhoz, mint amelyekre az általa felvett névvel azonos vagy ahhoz hasonló védjegy vonatkozik.

55. Az a puszta tény, hogy nem bírt tudomással a védjegy létezéséről, szintén nem elegendő ahhoz, hogy a név felvétele és használata megfeleljen az üzleti tisztességnek. Az üzleti tisztesség ésszerű gondosságot kíván meg a gazdasági tevékenység körében használt név kiválasztásában, s ez abban áll, hogy meg kell bizonyosodni arról, hogy a kiválasztott név nem ütközik – egyebek mellett – valamely létező védjeggyel, tehát ellenőrizni kell, hogy létezik-e ilyen védjegy. A nemzeti és közösségi védjegylajstromokban való keresés általában nem különösebben nehéz, illetve megeröltető.

56. Ugyanakkor, amennyiben ésszerű gondossággal járt el, és nem talált ilyen védjegyet, akkor nem állítható, hogy a nevet felvevő személy e tekintetben az üzleti tisztességgel ellentétesen cselekedett volna. E körülmények között természetesen csupán kivételesen létezhet ténylegesen a névhez hasonló, vagy azzal azonos védjegy, amelynek a jogosultja szándékában állhat megakadályozni a név használatát. De amennyiben ez a helyzet állna fenn, szerintem a védjegyjogosult jogát korlátozza az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése, mivel a korlátozásnak csak a használó magatartásának a tisztessége a feltétele. [20]

20 – Másik ilyen eset lehet az 5. cikk (1) bekezdésének b) pontja összefüggésében, amikor a nevet felvevő személy talált hasonló vagy azonos védjegyet, de jóhiszeműen tévedett a vonatkozó áruk vagy szolgáltatások hasonlósága fokának értékelését illetően.

57. Másfelől, ha található hasonló vagy azonos védjegy, annak mértéke, hogy a védjegyjogosult mennyiben tilthatja meg a név használatát, a használó ezt követő magatartásától függ. Az üzleti tisztesség feltételezhetően legalább azt jelenti, hogy felveszi a kapcsolatot a védjegyjogosulttal, és tudakozódik a reakciója felől. Amennyiben az alapos okkal kifogásolta a név használatát (és az 5. cikk alá eső bármely körülmény, természetéből adódóan, alapos okot szolgáltathat a kifogáshoz), a kifogásolt név további használata nem lenne összhangban az üzleti tisztességgel.

58. Az Egyesült Királyság Kormánya azt javasolta, hogy a védjegyjogosult részéről történő hozzájárulás eleve kizárhatja, hogy megtiltsa később a név használatát. Ugyanakkor, míg az ilyen egyéni korlát logikusnak tűnhet, nem képezi részét – úgy tűnik – a 6. cikk (1) bekezdése rendszerének, amely – mint már említettem – csupán a használó magatartásának tisztességétől függ. E szabályt alá kellene rendelni azon feltételnek, hogy nem képes olyan magatartást orvosolni, amely kezdetben nem volt összhangban az üzleti tisztességgel, amennyiben e magatartás, illetve a szándék lényegében nem következik be változás. Másfelől az a személy, aki felvette a kapcsolatot a védjegy jogosultjával (és biztosítja, hogy ez utóbbi megkapta az értesítését), úgy tekinthető, mint aki az üzleti tisztességgel összhangban cselekszik, amennyiben, ésszerű határidő elteltén belül, a védjegyjogosult nem emelt kifogást a hasonló vagy azonos név használata ellen. Mindenesetre a védjegyjogosultnak a védjegyéhez hasonló, vagy azzal azonos név használatához való hozzájárulása – a körülményektől függően – elegendő lehet ahhoz, hogy engedélynek minősüljön az 5. cikk első bekezdése értelmében, és így a használat nem tiltható meg más úton.

59. Végül megemlítenék egy kérdést, amely nem releváns az alapügyben, mivel az a francia jogra és francia területre korlátozódik. Az irányelvnek – az első preambulumbekezdésben kifejtett – elsődleges célja a tagállami jogszabályok közelítése azon eltérések megszüntetése érdekében, „amelyek gátolhatják az áruk és a szolgáltatások szabad mozgását, valamint torzíthatják a közös piacon belüli versenyt". Hogyan érintené az üzleti tisztesség betartásának követelményét, ha a Céline SARL egy másik tagállambeli védjegy lenne, amely belép a francia piacra?

60. Úgy tűnik számomra, hogy ugyanazokat a megfontolásokat kell alkalmazni. Egy gazdasági szereplőnek elvileg joga kell legyen arra, hogy ugyanazt a személy-, cég-, illetve kereskedelmi nevet használja a Közösségben mindenhol, és ebben ne akadályozhassa meg valamely tagállamban egy, a szóban forgó névvel azonos, vagy ahhoz hasonló védjegy *későbbi* bejegyzése e tagállamban (vagy a

Közösségi Védjegylajstromban). Ugyanakkor e név használatának *kiterjesztése* egy új tagállamra az üzleti tisztesség ugyanazon követelményének kell legyen alávetve, amely szerint meg kell győződni arról, hogy azonos vagy hasonló védjegyet bejegyeztek-e *már* e név felvétele *előtt* e tagállamban (vagy közösségi védjegyként).

Végkövetkeztetések

61. Következésképpen nézetem szerint a Cour d'appel de Nancy által eléterjesztett kérdésre a Bíróságnak a következő választ kell adnia:

„Egy már létező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló cég-, illetve kereskedelmi név puszta felvétele nem tekinthető használatnak a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988 december 21-i 89/104/EGK irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében.

E név gazdasági tevékenység körében történő későbbi használatát a hatáskörrel rendelkező bíróságnak kell értékelnie annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés értelmében vett, árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos használatnak minősül-e, azaz alkalmas-e az érintett áruk, illetve szolgáltatások megkülönböztetésére és sérti-e a védjegyjogosult érdekeit a védjegye azon képességének korlátozásával, hogy betöltse azon alapvető funkcióját, hogy a fogyasztók számára garantálja a saját árui, illetve szolgáltatásai eredetét. Ez a helyzet áll fenn, többek között, amikor a szóban forgó használat azt a benyomást kelti, hogy a gazdasági életben anyagi kapcsolat áll fenn a védjegyjogosult és a máshonnan származó áruk, illetve szolgáltatások között. E tekintetben meg kell vizsgálni, hogy a célközönség értelmezheti-e úgy a használt megjelölést, mint amely az áruk, illetve szolgáltatások származását jelöli vagy hivatott jelölni.

A védjegyjogosultnak az e használat megtiltására vonatkozó jogát korlátozza a 89/104/EGK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja, e korlátozás az üzleti tisztesség használó által történő betartásától függ. E használat különösen akkor nem felel meg az üzleti tisztesség követelményeinek, ha arra enged következtetni, hogy a használó és a védjegyjogosult között üzleti kapcsolat áll fenn, befolyásolja a védjegy értékét azáltal, hogy tisztességtelenül kihasználja a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét; vagy a használat rontja vagy becsmérli az említett védjegy hitelét. Egy gazdasági tevékenység körében történő használat céljából felvett névvel kapcsolatban az üzleti tisztesség ésszerű gondosságot foglal magában, tehát az azon árukkal, illetve szolgáltatásokkal, amelyek vonatkozásában a nevet használni kívánják azonos, vagy azokhoz hasonló áruk, illetve szolgáltatások vonatkozásában bejegyzett bármely azonos vagy hasonló védjegy jogosultjával történő kapcsolatfelvételt, illetve az e védjegyjogosult által – ésszerű határidőn belül – megkívánt ésszerű feltételeknek való megfelelést."